

NATURALIT

OPTIMIZING THE MANAGEMENT OF NATURA 2000 NETWORK IN LITHUANIA
(LIFE IP PAF-NATURALIT), NO. LIFE16 IPE/LT/016

***FINAL REPORT ON LOCAL LEVEL CONSERVATION OBJECTIVES
FOR NATURA 2000 SITES
Deliverable A.1.2-1***

Completed by 31.03.2022

Summary

Determination of site level conservation objectives for SCIs and SPAs is one of the main results of the sub-action A.1.2. This report comprises the period from 2018 till 2022. Therefore, determination of conservation objectives is a continuous process, as they should be determined for every newly established SCI and SPA or updated if existing territories are supplemented with new types of natural habitats or species of Community Importance.

Conservation objectives of SCIs are approved by the order No D1-317 (19.04.2018) of minister of MoE “On the Designation of Sites of Community Importance”. Till 31.03.2022, conservation objectives of 280 SCIs were determined. Formulation of first conservation objectives was limited to the lists of natural values, size of habitats and maps. Later, formulation of conservation objectives was improved fulfilling the requirements of SMART principles. New form including qualitative and quantitative indicators of favourable conservation status of natural habitats and species was created and agreed with the EC during technical consultation on 05.02.2021. The first criteria of favourable conservation status of 21 natural habitat types and 19 species of Community Importance were approved on 07.09.2021. Conservation objectives and criteria of favourable conservation status are available from <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/8bca5650446111e8ad2f97b2a095557a/dSNwIzZbSX>.

Formulation of conservation objectives of SPAs began in 2018, but they were not approved due to the lack of the agreed form. The form of conservation objectives including qualitative and quantitative indicators of favourable conservation status of bird species was agreed with the EC during technical consultation on 05.02.2021.

The list of SPAs is approved by the order No D1-281 (14.03.2014) of minister of MoE „On the Designation of Special Protected Areas“. The order No D1-461 was approved on 10.08.2021 and the list of 85 SPAs was updated including the first conservation objectives for Būdos–Pravieniškių miškai (LTKAIB006) territory and criteria for favourable conservation status of 8 bird species.

Till 31.03.2022, conservation objectives for 14 SPAs (including Grybaulia fishponds SPA) and criteria for favourable conservation status of 11 bird species were approved (available from <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/b7b0bdd0e59811e39ea8c7e1dfdc4b5c/asr>). Additionally, conservation objectives for at least 14 SPAs were determined and criteria of favourable conservation status of at least 7 bird species were prepared. Draft proposal will be sent to the Ministry of Environment till the end of 2022.

NATURALIT

„NATURA 2000 TINKLO VALDYMO OPTIMIZAVIMAS LIETUVOJE“
Nr. LIFE16 IPE/LT/016 LIFE-IP PAF-NATURALIT

**NATURA 2000 TERITORIJŲ APSAUGOS TIKSLŲ NUSTATYMAS INDIVIDUALIŲ
TERITORIJŲ (VIETOS) LYGMENIU**
2018-2022 m. ataskaita

Įgyvendinta 31.03.2022

Natura 2000 teritorijų apsaugos tikslų nustatymas individualių teritorijų (vietos) lygmeniu – vienas iš LIFE programos integruoto projekto „Natura 2000 tinklo valdymo optimizavimas Lietuvoje“ (LIFE-IP PAF-NATURALIT Nr. LIFE16 IPE/LT/016) (toliau – Projektas) A.1.2 poveiklės „Visų EB svarbos rūšių ir buveinių palankių referencinių dydžių ir apsaugos tikslų nustatymas individualių teritorijų ir nacionaliniu lygmeniu“ rezultatų.

Šioje ataskaitoje pateikiama informacija apie veiklos įgyvendinimą 2018-2022 metais. Tačiau apsaugos tikslų nustatymas individualių teritorijų lygmeniu yra nuolatinis procesas, kadangi apsaugos tikslai turi būti nustatomi kiekvienai naujai išskirtai Natura 2000 teritorijai ar tikslinami, kai esamos teritorijos Europos Bendrijos (toliau – EB) buveinių ar rūšių sąrašas papildomas naujomis vertybėmis.

**I. APSAUGOS TIKSLŲ NUSTATYMAS VIETOVĖMS, ATITINKANČIOMS
GAMTINIŲ BUVEINIŲ APSAUGAI SVARBIŲ TERITORIJŲ ATRANKOS KRITERIJUS**

Stodama į Europos Sąjungą Lietuva pagal 1992 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyvą 92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos (toliau – Buveinių direktyva) įsipareigojo sukurti Natura 2000 teritorijų tinklą.

Europos ekologinis tinklas „Natura 2000“ – vientisas buveinių apsaugai svarbių teritorijų tinklas, sudarytas iš teritorijų, kuriose yra tam tikro tipo Europos bendrijos svarbos natūralių buveinių ir Europos bendrijos svarbos rūšių buveinių, skirtas palaikyti, o kur reikia – atkurti iki palankios apsaugos būklės tam tikrų tipų natūralioms buveinėms ir rūšių buveinėms jų natūraliame areale. Į „Natura 2000“ tinklą įeina ir paukščių apsaugai svarbios teritorijos.

Buveinių apsaugai svarbios teritorijos (toliau – BAST) steigiamos 4 etapais:

1) Sudaromas Vietovių, atitinkančių BAST kriterijus, sąrašas, kuris patvirtinamas aplinkos ministro įsakymu ir pateikiamas Europos Komisijai su kiekvienai teritorijai užpildyta standartine Natura 2000 duomenų forma (toliau – SDF) per Natura 2000 duomenų bazę.

2) biogeografinio regiono EB svarbos teritorijų sąrašas patvirtinamas EK sprendimu.

3) Vietovėms, atitinkančioms BAST kriterijus, per 6 metus nustatomi apsaugos tikslai ir būtinos apsaugos priemonės.

4) tinkamai apsaugotos Vietovės paskelbiamos BAST (suteikiamas BAST statusas)

Buveinių direktyvos preambulėje teigiama:

„...kiekvienoje tokioje įsteigtoje teritorijoje tikslinga įgyvendinti būtinas priemones, atsižvelgiant į siekiamus **apsaugos tikslus**“;

„... būtina tinkamai įvertinti bet kuri planą ar programą, kuri galėtų turėti reikšmingą poveikį esamos ar ateityje numatytos įsteigti saugomos teritorijos **apsaugos tikslams**“.

EK pranešime dėl „Natura 2000“ teritorijų apsaugos tikslų nustatymo (https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/docs/commission_note/commission_note2_LT.pdf) teigiama, kad **apsaugos tikslas** – tai bendro tikslinio rodiklio, skirto rūšims ir (arba) buveinių tipams, dėl kurių yra įsteigta teritorija, nustatymas siekiant padėti išlaikyti arba pasiekti tų rūšių ir buveinių gerą apsaugos būklę nacionaliniu, biogeografiniu ar Europos lygmeniu.

Nustatant apsaugos tikslus teritorijos lygmeniu privalu visiškai atsižvelgti į:

- ✓ SDF išvardytų (t. y. teritorijoje aptinkamų, išskyrus tas, kurių buvimas yra nereikšmingas remiantis SDF) rūšių ir buveinių tipų ekologinius reikalavimus;
- ✓ vietinę, regioninę, nacionalinę buveinių ir rūšių apsaugos būklę;
- ✓ bendrą „Natura 2000“ tinklo vientisumą;
- ✓ aukštesnio lygmens apsaugos tikslus nacionaliniu ir (arba) biogeografiniu lygmenimis ir teritorijos indėlį jų atžvilgiu.

„Natura 2000“ teritorijų apsaugos tikslai turi būti kiek įmanoma aiškūs ir paprasti, jie turi sudaryti sąlygas praktiškai parengti apsaugos veiklos priemones. Juos reikia nustatyti naudojant konkrečius terminus ir, jei įmanoma, įvertinti kiekybiškai skaičiais ir (arba) dydžiu. Kitaip tariant, teritorijų apsaugos tikslai neturi būti dviprasmiai, neaiškiai suformuluoti, nepatikrinami ar susiję su neaiškiai paskirstyta atsakomybe, rengiant konkrečias apsaugos priemones.

Apsaugos tikslai pagal SMART principą turi būti:

- ✓ konkretūs – turi sietis su konkrečiu svarbiu elementu (rūšimis ar buveinių tipu), jais turi būti apibrėžiama sąlyga (-os), kuri (-ios) būtina (-os) siekiant įvykdyti apsaugos tikslą;
- ✓ išmatuojami ir pranešami – turi sudaryti sąlygas vykdyti stebėseną, kad būtų galima nustatyti, ar apsaugos tikslai vykdomi, ir dėl Buveinių direktyvos 17 straipsnio tikslų;
- ✓ realūs – jiems numatytas pagrįstas laikotarpis ir naudotini ištekliai;
- ✓ remtis nuosekliu požiūriu – apsaugos tikslų struktūra kiek įmanoma turėtų būti vienoda visose jūrų teritorijose, o tose vietovėse, kuriose remiamas tas pats svarbus elementas, apibūdinant gerą padėtį turėtų būti naudojami panašūs požymiai ir tiksliniai rodikliai;
- ✓ būti visapusiški – požymiai ir tiksliniai rodikliai turėtų apimti svarbaus elemento ypatybes, būtiną apibūdinant jo padėtį kaip teigiamą arba neigiamą.

BAST apsaugos tikslų rengimo procesas

Projekto įgyvendinimo pradžioje apsaugos tikslų rengimo patirtis buvo minimali. Pirmieji 16 BAST patvirtinti LR aplinkos ministro 2018 m. balandžio 19 d. įsakymu Nr. D1-317 „Dėl buveinių apsaugai svarbių teritorijų nustatymo“. Apsaugos tikslai apėmė saugomų vertybių sąrašą, buveinių plotą, kuriame siekiama tik išsaugoti buveinę palankioje būklėje (1 pav.), žemėlapi (2 pav.) (<https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/8bca5650446111e8ad2f97b2a095557a>).

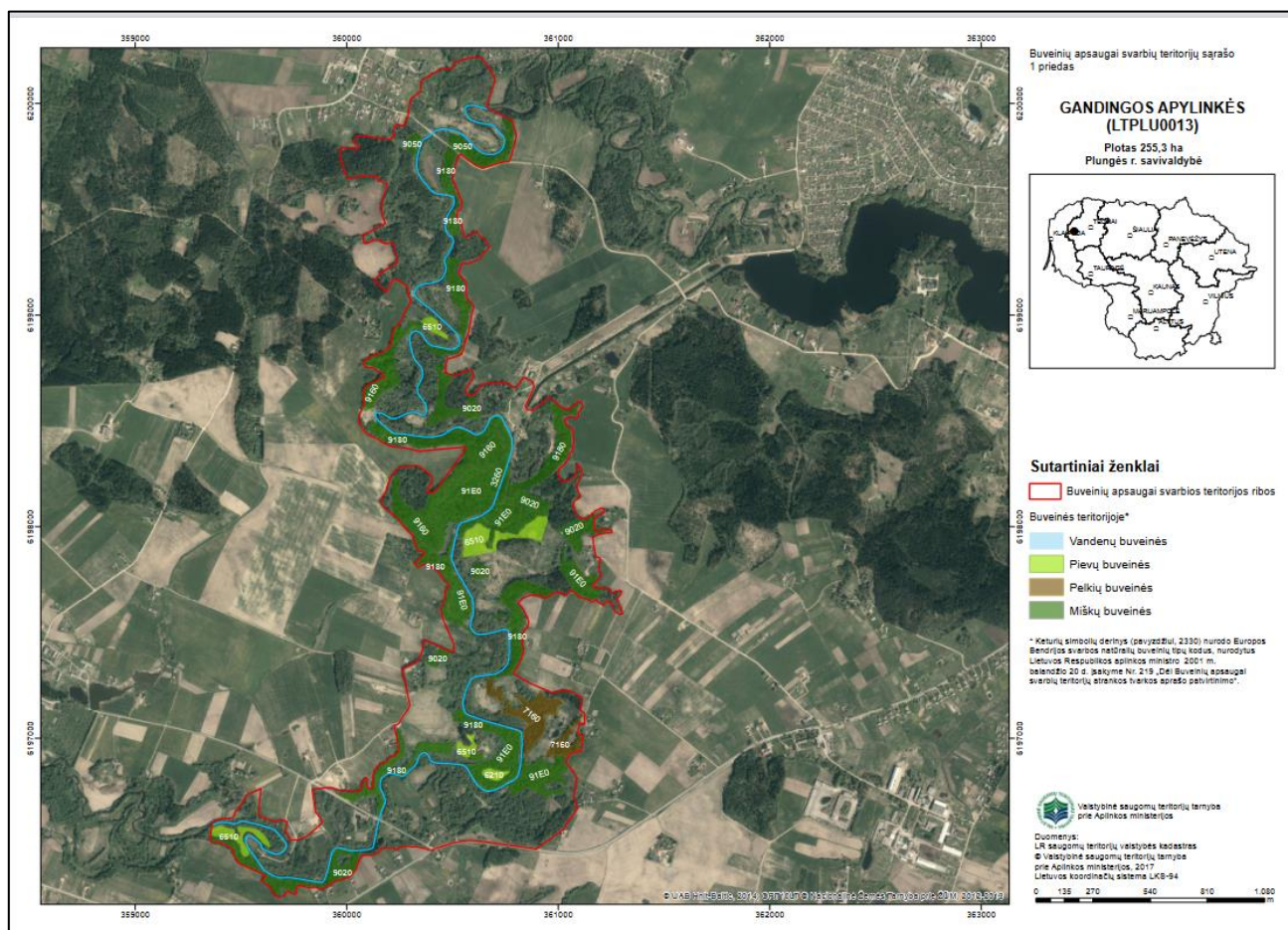
PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2018 m. balandžio 19 d. įsakymu Nr. D1-317

BUVEINIŲ APSAUGAI SVARBIŲ TERITORIJŲ SĄRAŠAS

Eil. Nr.	Buveinių apsaugai svarbios teritorijos pavadinimas	Kodas Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ duomenų bazėje	Savivaldybės pavadinimas	Buveinių apsaugai svarbios teritorijos ribos	Buveinių apsaugai svarbios teritorijos apsaugos tikslai
1	Gandingos apylinkės	LTPLU0013	Plungės r.	Buveinių apsaugai svarbios teritorijos ribos ir gamtinių buveinių ribos pateiktos 1 priede	Išsaugoti buveinę „6510, Šienaujamos mezofitų pievos“ palankios būklės ne mažiau kaip 5,4 ha plote. Išsaugoti buveinę „7160, Nekalkingi šaltiniai ir šaltinių uotų pelkės“ palankios būklės ne mažiau kaip 4,8 ha plote. Išsaugoti buveinę „91E0, Aliuviniai miškai“ palankios būklės ne mažiau kaip 22,3 ha plote. Išsaugoti buveinę „6210, Stepinės pievos“ palankios būklės ne mažiau kaip 0,5 ha plote. Išsaugoti buveinę „9020, Plačialapių ir mišrūs miškai“ palankios būklės ne mažiau kaip 10,8 ha plote. Išsaugoti buveinę „9050, Žolių turtingi eglynai“ palankios būklės ne mažiau kaip 3,3 ha plote. Išsaugoti buveinę „9160, Struktūriniai“ palankios būklės ne mažiau kaip 1,1 ha plote.

1 pav. BAST Gandingos apylinkės (kodas LTPLU0013) apsaugos tikslai (<https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/8bca5650446111e8ad2f97b2a095557a>)

2 pav. BAST žemėlapyje pavaizduotos kiekvieno Buveinių direktyvos I priedo buveinių tipo ribos

Esminę dalį apsaugos tikslų formuluotėse užėmė informacija iš EB svarbos natūralių buveinių inventORIZAVIMO visoje šalyje duomenų bazės (BIGIS), EB svarbos buveinių ir rūšių buveinių būklė

vietoje nebuvo vertinama, todėl apsaugos tikslų formuluotėse trūko informacijos apie natūralių buveinių/rūšių buveinių būklę, nebuvo kartografinės medžiagos, nurodančios rūšių buveinių lokalizaciją.

Projekto metu įsteigus Metodinį- analitinį centrą (MAC) apsaugos tikslų rengimas individualių teritorijų (vietos) lygmeniu tapo viena prioritetinių Projekto veiklų. Įvertinus anksčiau parengtų apsaugos tikslų trūkumus, buvo pakeista apsaugos tikslų rengimo eiga ir formuluotės:

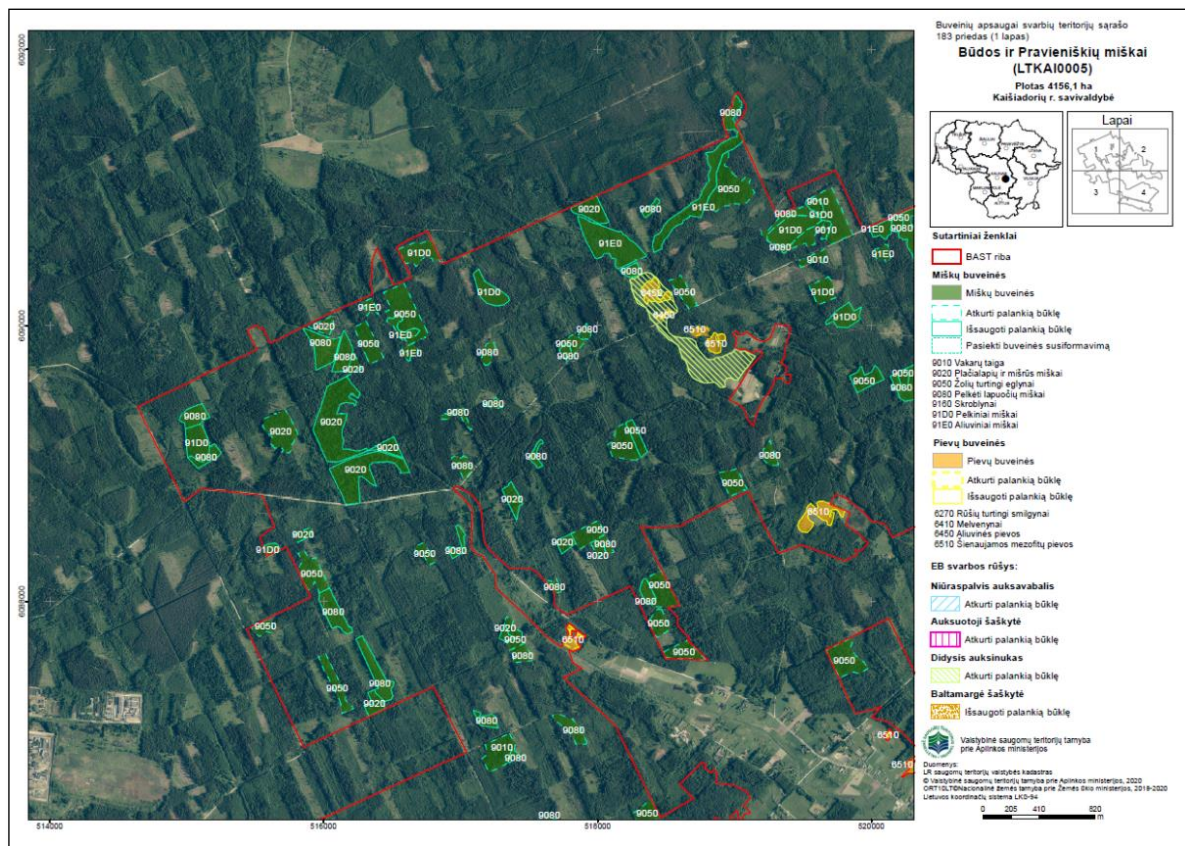
1. Nustatant apsaugos tikslus vykstama į kiekvieną Vietovę, kur patikrinama ir įvertinama į Vietovės vertybių sąrašą įtrauktų EB svarbos buveinių būklė, patikslinama jų lokalizacija, inventorizuojamos naujos buveinės, kuriomis papildomi Vietovės vertybių sąrašai.

2. Lygiagrečiai įvertinama EB svarbos Buveinių direktyvos II priedo rūšių populiacijų būklė, siekiama lokalizuoti ir kartografuoti rūšių veisimuisi ir maitinimuisi svarbias buveines, inventorizuojamos ir į vertybių sąrašus įtraukiamos naujos EB svarbos rūšys.

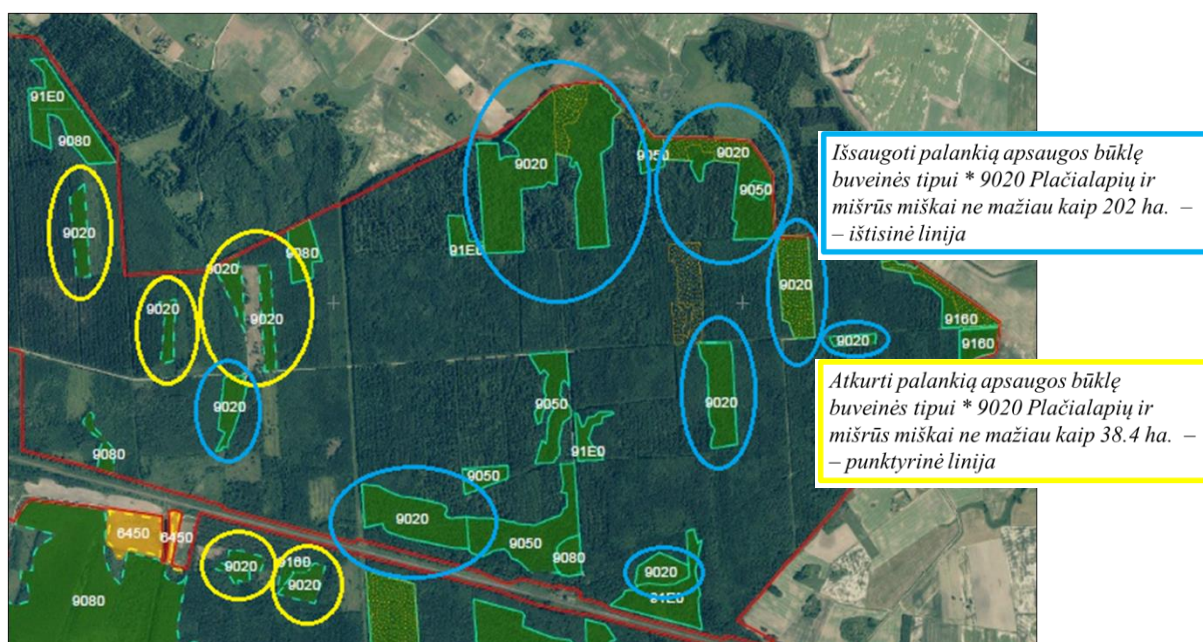
3. Apsaugos tikslų formuluotėse išskiriami geros ir patenkinamos ar blogos būklės natūralių buveinių ir rūšių buveinių plotai, kurie skirtingai pavaizduojami ir kartografinėje medžiagoje.

4. Priklausomai nuo nustatytos buveinių būklės, apsaugos tikslai formuluojami: „išsaugoti palankią apsaugos būklę..., atkurti palankią apsaugos būklę..., leisti susiformuoti buveinei... ne mažesniame kaip xx ha plote“.

5. Vietovių apsaugos tikslai tapo pamatuojami (nurodomas plotas), tikslesni (3 pav.) (natūralių buveinių ir rūšių buveinių plotai pavaizduojami kartografinėje medžiagoje), nurodantys buveinių pradinę (apsaugos tikslų nustatymo metu) būklę (4 pav.) ir su ja susijusius apsaugos tikslus.

3 pav. Žemėlapis su pavaizduotomis kiekvieno Buveinių direktyvos I priedo buveinių tipo ir II priedo rūšių buveinių ribomis.

4 pav. Skirtingas linijų žymėjimas nurodo skirtingus apsaugos tikslus priklausomai nuo buveinių būklės.

Tokiu formatu buvo rengiami ir tvirtinami Vietovių apsaugos tikslai iki 2021 m. Tačiau konsultacijų metu, EK išreiškė nuomonę, kad Vietovių apsaugos tikslai vis dar nėra pakankamai specifiniai konkrečiai Vietovei. Pažymėtina, kad apsaugos tikslų nustatymas yra problematiškas daugeliui ES šalių, kadangi kiekviena šalis turi savitą sampratą apie apsaugos tikslų formulavimą ir nėra vieningų principų.

Bendromis ekspertų jėgomis buvo parengta nauja apsaugos tikslų forma, apimanti kokybinius ir kiekybinius buveinių ir rūšių geros būklės kriterijus (5 pav., 6 pav.), kuri suderinta su EK techninės konsultacijos metu 2021-02-05:

1. Kiekvienam Lietuvoje sutinkamam Buveinių direktyvos I priedo saugomų buveinių tipui ir kiekvienai II priedo rūšiai paruošiami gerą apsaugos būklę nusakančių kriterijų (GAB) rinkiniai (siekiamybė) (žr. 1 ir 2 priedai), kurie įteisinami LR aplinkos ministro įsakymu (GAB rinkinių numeracija atitinka unikalius kodus, naudojamus Buveinių direktyvoje). Jais remiantis įvertinama Vietovėse esančių vertybių būklė (gera arba patenkinama/bloga), išskiriami skirtingos būklės buveinių plotai (*konkretumas, išmatuojamumas*);

2. Jei pagal daugumą GAB buveinės būklė yra gera, keliamas Apsaugos tikslas – „Palaikyti gerą būklę, nurodant plotą“;

3. Jei įvertinus būklę pagal GAB buveinės būklė nėra gera, keliamas apsaugos tikslas – „Atkurti gerą būklę, nurodant plotą“ ar „Pasiiekti buveinės susiformavimą, nurodant plotą“, o atskirame LR aplinkos ministro įsakymo Apsaugos tikslų lentelės stulpelyje nurodomi konkrečių kriterijų, pagal kuriuos buveinė nėra geros būklės, kodai ir specifiniai laike apriboti apsaugos tikslai, kuriuos įgyvendinus buveinė pasiektų gerą būklę, ar kitos pastabos, susiję su apsaugos tikslų įgyvendinimu konkrečioje Vietovėje (*konkretumas, pasiekiamumas, prasingumas, apribojimas laiku*).

BAST apsaugos tikslų įteisinimas

BAST apsaugos tikslai patvirtinti LR aplinkos ministro 2018 m. balandžio 19 d. įsakymu Nr. D1-317 „Dėl buveinių apsaugai svarbių teritorijų nustatymo“. Iki 2022-03-31 yra nustatyti ir patvirtinti 280 BAST apsaugos tikslai. Apsaugos tikslų patvirtinimo seka pateikta 1 lentelėje. 2021-09-07 patvirtinti pirmieji EB svarbos buveinių (21 tipas) ir rūšių (19) geros apsaugos būklės kriterijai (2 lentelė).

1 lentelė

LR aplinkos ministro įsakymo patvirtinimo data ir Nr.	BAST, kurioms naujai nustatyti apsaugos tikslai, skaičius, vnt.	Nuoroda teisės aktų registre
2018-04-19 Nr. D1-317	16	https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/8bca5650446111e8ad2f97b2a095557a
2018-12-21 Nr. D1-1100	72	https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/68311c1009aa11e9a5eaf2cd290f1944
2019-03-25 Nr. D1-176	15	https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/499ac9d0543d11e9975f9c35aedfe438
2019-05-30 Nr. D1-335	13	https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/7b01a290869311e993ffd4361ddf8976
2020-04-21 Nr. D1-230	1	https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/014377d0848f11eab005936df725feed
2020-08-05 Nr. D1-473	65	https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/76224f20d7d411eaabd5b5599dd4eebe
2020-10-15 Nr. D1-633	22	https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/0c3940f00ecf11ebb74de75171d26d52
2021-01-12 Nr. D1-20	30	https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/85cb9400557811eb9dc7b575f08e8bea
2021-03-24 Nr. D1-166	21	https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/fc088d808caa11eb9fecb5ecd3bd711c
2021-06-07 Nr. D1-350	20	https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/33248580c79811eba2bad9a0748ee64d
2021-09-07 Nr. D1-518	5	https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/90c497a0155111ec9f09e7df20500045
Suvestinė redakcija	280	https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/8bca5650446111e8ad2f97b2a095557a/dSNwIzZbSX

2 lentelė

LR aplinkos ministro įsakymo patvirtinimo data ir Nr.	Geros apsaugos būklės kriterijai	Nuoroda teisės aktų registre
2021-09-07 Nr. D1-518	21 tipo buveinei ir 19 rūšių	https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/90c497a0155111ec9f09e7df20500045

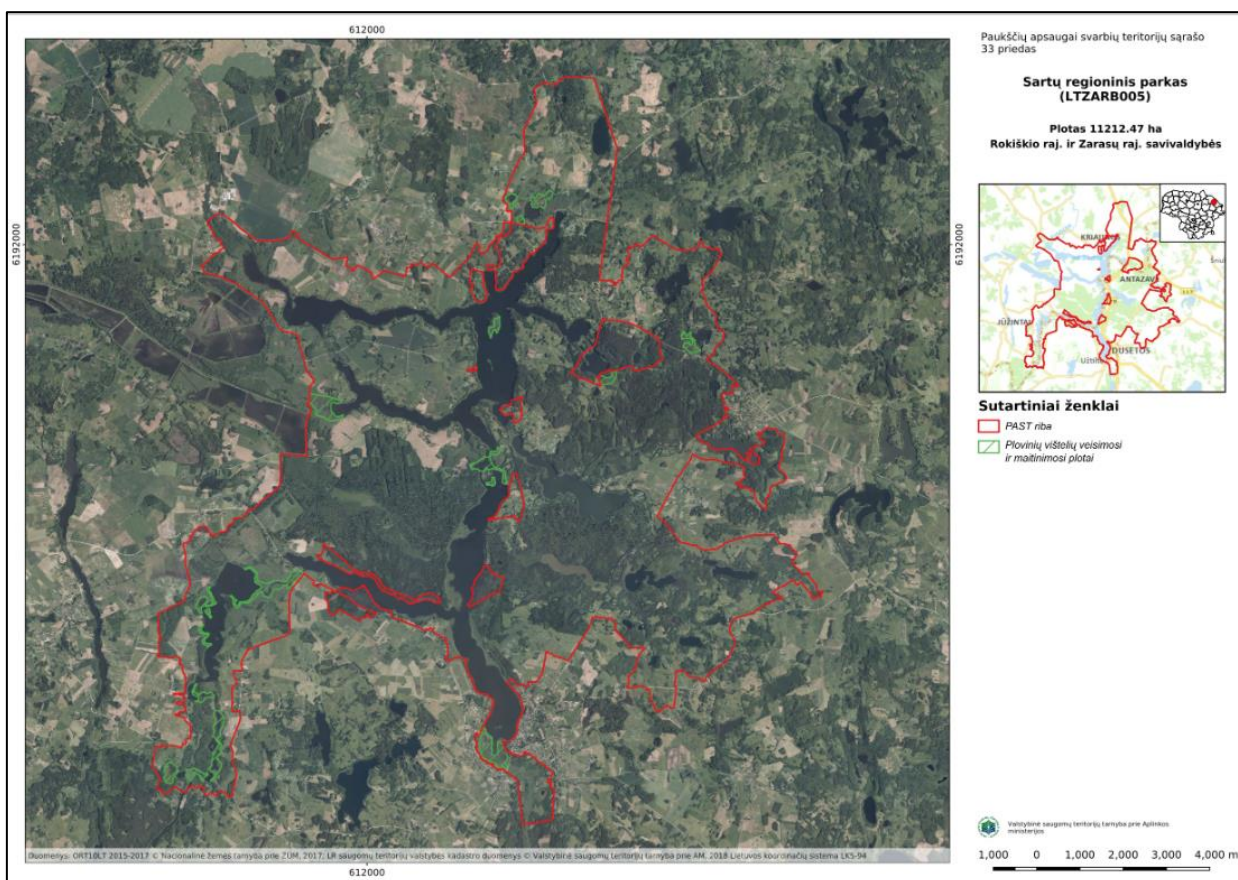
II. APSAUGOS TIKSLŲ NUSTATYMAS PAUKŠČIŲ APSAUGAI SVARBIOSE TERITORIJOSE

Paukščių apsaugai svarbios teritorijos (toliau – PAST) yra Europos ekologinio tinklo Natura 2000 sudėtinė dalis. Šios teritorijos steigiamos įgyvendinant 2009 m. lapkričio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/147/EB dėl laukinių paukščių apsaugos (toliau – Paukščių direktyva) reikalavimus. Pagal Paukščių direktyvos reikalavimus, specialios apsaugos teritorijos arba PAST steigiamos paukščių rūšims, išvardintoms Paukščių direktyvos I priede.

PAST apsaugos tikslų rengimo procesas

PAST apsaugos tikslai nustatomi pagal tą patį SMART principą kaip BAST. Apsaugos tikslai turi būti:

- ✓ konkretūs – turi sietis su konkrečiu svarbiu elementu (rūšimis ar buveinių tipu), jais turi būti apibrėžiama sąlyga (-os), kuri (-ios) būtina (-os) siekiant įvykdyti apsaugos tikslą;
- ✓ išmatuojami ir pranešami – turi sudaryti sąlygas vykdyti stebėseną, kad būtų galima nustatyti, ar apsaugos tikslai vykdomi, ir dėl Buveinių direktyvos 17 straipsnio tikslų;
- ✓ realūs – jiems numatytas pagrįstas laikotarpis ir naudotini ištekliai;
- ✓ remtis nuosekliu požiūriu – apsaugos tikslų struktūra kiek įmanoma turėtų būti vienoda visose jūrų teritorijose, o tose vietovėse, kuriose remiamas tas pats svarbus elementas, apibūdinant gerą padėtį turėtų būti naudojami panašūs požymiai ir tiksliniai rodikliai;
- ✓ būti visapusiški – požymiai ir tiksliniai rodikliai turėtų apimti svarbaus elemento ypatybes, būtinas apibūdinant jo padėtį kaip teigiamą arba neigiamą.

7 pav. PAST žemėlapis, parengtas pagal naują apsaugos tikslų formatą

PAST apsaugos tikslų nustatymas vyko nuo 2018 m., tačiau ilgą laiką nebuvo sutarta dėl PAST apsaugos tikslų formos. Tik EK techninės konsultacijos metu 2021-02-05 buvo suderinta PAST apsaugos tikslų forma, apimanti kokybinius ir kiekybinius paukščių rūšių geros būklės kriterijus (6 pav., 3-4 priedai). Tai sudarė prielaidas parengti pirmuosius PAST apsaugos tikslus ir juos patvirtinti. Rengiant rūšių geros būklės kriterijus, organizuojami reguliarūs pasitarimai su Gamtos tyrimų centro, Vytauto Didžiojo universiteto, Vilniaus universiteto mokslininkais, Lietuvos ornitologų draugijos, Kauno T. Ivanausko zoologijos muziejaus ornitologais.

PAST apsaugos tikslų įteisinimas

PAST sąrašas patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2014 m. kovo 14 d. įsakymu Nr. D1-281 „Dėl Paukščių apsaugai svarbių teritorijų nustatymo“. LR aplinkos ministro 2021 m. rugpjūčio 10 d. įsakymu Nr. D1-461 visų 85 PAST sąrašas išdėstytas nauja redakcija, pagal naują formatą. Šiuo įsakymu patvirtinti pirmojo PAST Būdos–Pravieniškių miškai (kodas LTKAIB006) apsaugos tikslai ir 8 paukščių rūšių geros apsaugos būklės kriterijai.

Iki 2022-03-31 yra nustatyti ir patvirtinti 14 PAST apsaugos tikslai bei nustatyti 11 paukščių rūšių geros apsaugos būklės kriterijai. Apsaugos tikslų patvirtinimo seka pateikta 1 lentelėje. Paukščių rūšių geros apsaugos būklės kriterijų patvirtinimo seka išdėstyta 2 lentelėje.

Papildomai, apsaugos tikslai nustatyti ne mažiau 14 PAST ir geros apsaugos būklės kriterijai parengti ne mažiau kaip 7 paukščių rūšims ir numatyta iki 2022 m. pabaigos pateikti Aplinkos ministerijai tvirtinimui.

1 lentelė

LR aplinkos ministro įsakymo patvirtinimo data ir Nr.	PAST, kurioms naujai nustatyti apsaugos tikslai, skaičius, vnt.	Nuoroda teisės aktų registre
2021-08-10 Nr. D1-461	1	https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/983a1c30f9a411eb9f09e7df20500045
2022-02-09 Nr. D1-39	13	https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/35677850898211ec902c973ca77da22a

2 lentelė

LR aplinkos ministro įsakymo patvirtinimo data ir Nr.	Paukščių rūšių, kurioms nustatyti geros apsaugos būklės kriterijai, skaičius, vnt.	Nuoroda teisės aktų registre
2021-08-10 Nr. D1-461	8	https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/983a1c30f9a411eb9f09e7df20500045
2022-02-09 Nr. D1-39	3	https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/35677850898211ec902c973ca77da22a

EUROPOS BENDRIJOS SVARBOS NATŪRALIŲ BUVEINIŲ GEROS APSAUGOS BŪKLĖS KRITERIJŲ SĄRAŠAS

(visas sąrašas skelbiamas <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/90c497a0155111ec9f09e7df20500045>)

6270, Rūšių turtingų smilgynų“ buveinės geros apsaugos būklės kriterijai

1 lentelė

Eil. Nr.	Kriterijaus kodas	Kriterijus	Matavimo vienetas	Tikslinė vertė	Papildoma informacija
1	6270.1.	Bendras buveinių užimamas plotas	ha	Stabilus arba didėjantis; mažėjantis išskirtiniais atvejais	Mažėti gali dėl dalies buveinės plotų pasikeitimo į „6210, Stepinės pievos“, „6230, Rūšių turtingi briedgaurnai“, „6410, Melvenynai“ ir „6510, Šienaujamos mezofitų pievos“ buveines dėl pakitusio ūkinio naudojimo būdo ir intensyvumo. Bendras pievų buveinių plotas nesumažėja.
2	6270.2.	Buveinių, turinčių gerą struktūrą ir geras funkcijas, plotas	ha	Stabilus arba didėjantis	Plotai, kurie yra pereinamoje stadijoje į „6210, Stepinės pievos“, „6230, Rūšių turtingi briedgaurnai“, „6410, Melvenynai“ ir „6510, Šienaujamos mezofitų pievos“ buveines, nepriskiriami geros struktūros ir funkcijų plotams.
3	6270.3.	Dominuojančios žolių rūšys	Yra / nėra	Ryškių dominantų nėra	Vertinami atskirai žemesniųjų ir aukštesniųjų žolių lygmenys.
4	6270.4.	Indikatorinės rūšys	Skaičius 100 m ²	≥7	Geros būklės indikatorinių rūšių sąrašas pateikiamas 1.2 lentelėje.
5	6270.5.	Svetimžemių ir invazinių rūšių augalų projekcinis padengimas	proc.	0	<i>Erigeron annuus</i> , <i>Heracleum sosnowskyi</i> , <i>Lupinus polyphyllus</i> , <i>Robinia pseudoacacia</i> , <i>Rosa rugosa</i> , <i>Rumex confertus</i> , <i>Solidago canadensis</i> .
6	6270.6.	Medžių ir krūmų projekcinis padengimas	proc.	<10	Jei plotas tik šienaujamas, medžių ir krūmų turėtų būti <5.
7	6270.7.	Apleidimą rodančių žolinių augalų rūšių padengimas	proc.	<5	<i>Aegopodium podagraria</i> , <i>Anthriscus sylvestris</i> , <i>Calamagrostis epigejos</i> , <i>Elytrigia repens</i> , <i>Taraxacum officinalis</i> ir kitos nitrofilinės bei ekspansyvos savaiminės ir neekspansyvos svetimžemės rūšys.

Indikatorinės „6270, Rūšių turtingų smilgynų“ buveinės rūšys

2 lentelė

Eil. Nr.	Rūšies lotyniškas pavadinimas
1	<i>Agrimonia eupatoria</i>
2	<i>Agrostis stolonifera</i>
3	<i>Alchemilla</i> spp.
4	<i>Anacamptis morio</i>
5	<i>Anemone sylvestris</i>
6	<i>Antennaria dioica</i>
7	<i>Anthyllis vulneraria</i>
8	<i>Bistorta major</i>
9	<i>Botrychium lunaria</i>
10	<i>Briza media</i>
11	<i>Caltha palustris</i>
12	<i>Campanula rotundifolia</i>
13	<i>Cardamine pratensis</i>
14	<i>Carex caryophyllea</i>
15	<i>Carex flacca</i>
16	<i>Carex hartmanii</i>
17	<i>Carex panicea</i>
18	<i>Carum carvi</i>
19	<i>Cirsium acaule</i>
20	<i>Dactylorhiza incarnata</i>
21	<i>Dactylorhiza longifolia</i>
22	<i>Dactylorhiza maculata</i>
23	<i>Dactylorhiza viridis</i>
24	<i>Dianthus deltoides</i>
25	<i>Epipactis palustris</i>

26	<i>Euphrasia stricta</i>
27	<i>Filipendula vulgaris</i>
28	<i>Fragaria viridis</i>
29	<i>Galium boreale</i>
30	<i>Galium verum</i>
31	<i>Geranium palustre</i>
32	<i>Gymnadaenia conopsea</i>
33	<i>Gladiolus imbricatus</i>
34	<i>Helictochloa pratensis</i>
35	<i>Juncus compressus</i>
36	<i>Juncus inflexus</i>
37	<i>Leontodon hispidus</i>
38	<i>Linum catharticum</i>
39	<i>Listera ovata</i>
40	<i>Myosotis scorpioides</i>
41	<i>Nardus stricta</i>
42	<i>Ophioglossum vulgatum</i>
43	<i>Pimpinella saxifraga</i>
44	<i>Plantago media</i>
45	<i>Platanthera bifolia</i>
46	<i>Platanthera chlorantha</i>
47	<i>Polygala comosa</i>
48	<i>Polygala amarella</i>
49	<i>Polygala vulgaris</i>
50	<i>Potentilla argentea</i>
51	<i>Potentilla erecta</i>
52	<i>Primula veris</i>
53	<i>Pulsatilla pratensis</i>
54	<i>Rhinanthus minor</i>
	<i>Rhinanthus serotinus</i>

56	<i>Scabiosa ochroleuca</i>
57	<i>Scorzonera humilis</i>
58	<i>Sedum acre</i>
59	<i>Selinum carvifolia</i>
60	<i>Serratula tinctoria</i>
61	<i>Sesleria caerulea</i>
62	<i>Silene viscaria</i>
63	<i>Stachys officinalis</i>
64	<i>Succisa pratensis</i>
65	<i>Thymus pulegioides</i>
66	<i>Trifolium montanum</i>
67	<i>Trollius europaeus</i>
68	<i>Veronica austriaca</i> ssp
69	<i>Viola canina</i>

EUROPOS BENDRIJOS SVARBOS RŪŠIŲ GEROS APSAUGOS BŪKLĖS KRITERIJŲ SĄRAŠAS

(visas sąrašas skelbiamas <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/90c497a0155111ec9f09e7df20500045>)1065, Auksuotosios šaškytės (*Euphydryas aurinia*)” geros apsaugos būklės kriterijai

Eil. Nr.	Kriterijaus kodas	Kriterijus	Mato vienetas	Tikslinė vertė	Papildoma informacija
1	1065.1.	Populiacija; suaugėlių santykinė gausa pastoviose jų veisimosi ir maitinimosi buveinėse; rūšies populiacijos buvimo įrodymas	Suaugusių ind. sk./100 m maršrute	Stabili arba didėjanti; ≥ 7	Populiacijos būklė vertinama pagal santykinės gausos pokyčius. Apskaita vykdoma birželio mėnesį.
2	1065.2.	Populiacija; vikšrų lizdų santykinė gausa pastoviose jų veisimosi ir maitinimosi buveinėse; rūšies veisimosi įrodymas	Vikšrų lizdų sk./100 m maršrute	Stabili arba didėjanti; ≥ 5 ; rūšis veisiasi	Populiacijos būklė vertinama pagal santykinės gausos pokyčius. Apskaita vykdoma rugpjūčio mėnesį.
3	1065.3.	Buveinė; tinkamų veisimosi ir maitinimosi buveinių plotas	ha	Stabilus ar didėjantis; (faktinis dydis)	Kiekvienos maršruto apskaitos metu žymimos buveinės ploto ribos.
4	1065.4.	Buveinė; žinomos pastovios veisimosi ir maitinimosi buveinės būklė, eksperto vertinimas	Tinkamos buveinės požymių skaičius; vnt.	Stabili ar gerėjanti; $\geq 4(1^*)$. (1*) – privalomas prioritetinis požymis	Tinkamos buveinės požymiai: 1. atvira teritorija, bet apsupta medžių ar krūmų, suteikiančių užuovėją ir sukuriančių šiltas mikroklimatines sąlygas; 2. yra bent keli susisiekiantys ir iki 500 m atstumu vienas nuo kito nutolę apgyventi plotai;

					3. *augalija žemažolė (augalijos žolyno aukštis rūšies skraidymo metu yra 5–20 cm), kurioje sutinkamas auksuotosios šaškytės pagrindinis mitybinis augalas <i>Succisa pratensis</i>; 4. nėra akivaizdaus neigiamo supančios teritorijos poveikio; 5. tinkamos buveinės: „7230, Šarmingos žemapelkės“, „6410, Melvenynai“.
5	1065.5.	Buveinė; <i>Succisa pratensis</i> buvimas, gausumas	Mitybinių augalų skaičius /1 m ² (suskaičiuojamas vidurkis iš 1 m ² barelių praeitame maršrute)	Stabilus ar didėjantis; ≥5	Maršruto ilgis priklauso nuo buveinės dydžio.
6	1065.6.	Buveinė; žydinčių augalų buvimas, gausumas (suaugusių drugių mitybai)	Projekcinis padengimas, proc.	Stabilus ar didėjantis; >20%	
7	1065.7.	Buveinė; sumedėjusios augalijos, nendrių buvimas	Projekcinis padengimas, proc.	Stabilus ar mažėjantis; ≤10	Buveinėje gali būti pavienių krūmų ar jų grupių, kurie suteikia užuovėją.
8	1065.8.	Buveinė; naudojimas (šienavimas, ganymas)	Buveinės dalis, proc.	~30 proc. per metus	Mozaikiškas/ kas antrus metus naudojimas.
9	1065.9.	Buveinė; drėgmės režimas	Užmirkimo laipsnis; eksperto vertinimas	Drėgna, bet užmynus vanduo nesisunkia	

1084, Niūriaspalvio auksavabalio (*Osmoderma eremita*)” geros apsaugos būklės kriterijai

Eilės Nr.	Kriterijaus kodas	Kriterijus	Mato vienetas	Tikslinė vertė	Papildoma informacija
1	1084.1.	Populiacijos dydis	Apgyvendintų medžių skaičius, vnt.	Stabilus arba didėjantis	Apgyvendinti medžiai nustatomi pagal rūšies veiklos požymius arba užregistruotus individus.
2	1084.2.	Buveinė; populiacija; apgyvendintų medžių tankumas išskirtose tinkamose buveinėse	vnt./ha	≥ 3	Apgyvendinti medžiai – 4–6 vystymosi stadijos ¹⁾ lapuočiai medžiai su drevėmis ar kitomis ertmėmis, kuriose aptinkama rūšies buvimo požymių.
3	1084.3.	Buveinė; tinkamos buveinės dydis	ha	Kartografuotas buveinės plotas nemažėja (apskaičiuotas faktinis dydis)	Tinkamos buveinės plotas apskaičiuojamas naudojant GIS, atlikus apgyvendintų, potencialiai tinkamų ir perspektyvių medžių inventorizaciją.
4	1084.4.	Buveinė; gyventi potencialiai tinkamų medžių tankumas išskirtose tinkamose buveinėse	vnt./ha	≥ 5	Gyventi tinkami medžiai – 4–7 vystymosi stadijos ¹⁾ ažuolai ir kiti lapuočiai medžiai, kuriems būdingos didelės drevės, bet rūšies individų ar jų veiklos požymių neaptinkama (pvz., genių iškaltos drevės, kurių angos skersmuo yra apie 6 cm arba kitos plačios tuščiavidurės ertmės, atsiradusios supuvus stambiai nulūžusiais šakais).
5	1084.5.	Buveinė; perspektyvių medžių tankumas išskirtose tinkamose buveinėse	vnt./ha	≥ 10	Perspektyvūs medžiai – 1–3 vystymosi stadijos ¹⁾ lapuočiai medžiai, kurie po tam tikro laikotarpio taps tinkamais apsigyventi rūšies individams.
6	1084.6.	Buveinė; užpavėsinimas	Projekcinis padengimas, proc.	≤ 50	Apskaičiuojamas vidutinis medžių ir krūmų lajų projekcinis padengimas (proc.) aplink inventorizuojamus buveinės medžius.

¹⁾ Lapuočių medžių vystymosi/senėjimo stadijos (pagal Antonsson & Jansson, 1997)

Paukščių apsaugai svarbios teritorijos Būdos–Pravieniškių miškai (kodas LTKAIB006) apsaugos tikslai

Eil. Nr.	Paukščių apsaugai svarbi teritorija	Savivaldybės pavadinimas	Kodas Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ duomenų bazėje	Apsaugos prioritetai – aptinkamos europinės svarbos saugomos paukščių rūšys; teritorijos svarba migruojantiems paukščiams	Paukščių apsaugai svarbios teritorijos ribos	Paukščių apsaugai svarbios teritorijos apsaugos tikslai	Paukščių rūšių geros apsaugos būklės kriterijaus kodas	Specifinės kriterijų vertės teritorijoje
13.	Būdos–Pravieniškių miškai	Kaišiadorių r.	LTKAIB006	vakariniai vapsvaėdžiai (Pernis apivorus), jerubės (Bonasa bonasia), gervės (Grus grus), žvirblinės pelėdos (Glaucidium passerinum), juodosios meletos (Dryocopus martius), vidutiniai geniai (Leiopicus medius), baltnugariai geniai (Dendrocopos leucotos), tripirščiai geniai (Picoides tridactylus)	paukščių apsaugai svarbios teritorijos ribos sutampa su Būdos–Pravieniškių miškų biosferos poligono ribomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. lapkričio 15 d. įsakymu Nr. D1-590 „Dėl Baltų-Varluvos miškų, Balbieriškio miško, Biržų girios ir Būdos-Pravieniškių miškų biosferos poligonų įsteigimo, Biosferos poligonų nuostatų bei biosferos poligonų ribų patvirtinimo	Išsaugoti ne mažiau kaip 8 vakarinio vapsvaėdžio poras užtikrinant gerą rūšies individų veisimosi ir maitinimosi buveinių apsaugos būklę visoje paukščių apsaugai svarbioje teritorijoje ir jos artimoje aplinkoje.	A072	A072.1 – ne mažiau kaip 5173 ha.

						Išsaugoti ne mažiau kaip 100 jerubės porų užtikrinant gerą rūšies individų veisimosi ir maitinimosi buveinių apsaugos būklę miško žemėje, esančioje paukščių apsaugai svarbioje teritorijoje.	A104	A104.1 – ne mažiau kaip 5034 ha; A104.2 – ne mažiau kaip 20 % (1000 ha).
						Išsaugoti ne mažiau kaip 30 gervės porų užtikrinant gerą rūšies individų veisimosi ir maitinimosi buveinių apsaugos būklę visoje paukščių apsaugai svarbioje teritorijoje.	A127	A127.1 – ne mažiau kaip 5173 ha.
						Išsaugoti ne mažiau kaip 10 žvirblinės pelėdos porų užtikrinant gerą rūšies individų veisimosi ir maitinimosi buveinių apsaugos būklę miško žemėje, esančioje paukščių apsaugai svarbioje teritorijoje.	A217	A217.1 – ne mažiau kaip 5034 ha; A217.2 – ne mažiau kaip 20 % (1000 ha); A217.3 – ne mažiau kaip 5% (250 ha).

PAUKŠČIŲ RŪŠIŲ GEROS APSAUGOS BŪKLĖS KRITERIJŲ SĄRAŠAS

(visas sąrašas skelbiamas <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/b7b0bdd0e59811e39ea8c7e1dfdc4b5c/asr>)

Vakarinio vapsvaėdžio (*Pernis apivorus*) geros apsaugos būklės kriterijai

Nr.	Rūšis	Kodas	Kriterijus	Matavimo vnt.	Tikslinė vertė	Papildoma informacija
1.	Vakarinis vapsvaėdis (<i>Pernis apivorus</i>)	A072				
1.1		A072.1	Veisimosi ir maitinimosi buveinių plotas	Ha	Nemažėjantis plotas	Veisimosi ir maitinimosi buveinių plotu laikomas visas paukščių apsaugai svarbios teritorijos kraštovaizdis, nes rūšis peri miško buveinėse, maitinasi įvairiose atvirose ir neatvirose buveinėse, esančiose kelių km atstumu nuo lizdų.
1.2		A072.2	Veisimosi vietų apsauga	Saugomų lizdavičių skaičius	Pagal aktualius duomenis	Aplink žinomus vapsvaėdžio lizdus, kurie yra aktualūs Saugomų rūšių informacinėje sistemoje, 100 m spinduliu nevykdomi pagrindiniai kirtimai.
1.3		A072.3	Pesticidų naudojimas	Ekspertinis vertinimas	Pesticidų naudojimas nefiksuojamas	Teritorijoje nenaudojami pesticidai (išskyrus masinių kenkėjų išplitimo rizikos atvejus).
1.4		A072.4	Ramybės laikotarpis	Periodas	Gegužės 1–rugpjūčio 31 d.	Aplink vapsvaėdžio lizdavietes 300 m atstumu nevykdomi miško kirtimo ir medienos ruošos darbai (išskyrus sanitarinius ¹) visu ramybės periodu (gegužės 1–rugpjūčio 31 d.). Likusioje paukščių apsaugai svarbioje teritorijoje (toliau – PAST) nuo liepos 15 d. galimi kirtimai, jei prieš 2 savaites iki darbų pradžios saugomų teritorijų specialistas

Nr.	Rūšis	Kodas	Kriterijus	Matavimo vnt.	Tikslinė vertė	Papildoma informacija
						įvertina ir nustato, kad 300 m atstumu nėra vapsvaėdžio lizdavietės.
1.5		A072.5	Papildoma apsauga „Natura 2000“ teritorijos artimoje aplinkoje	Atstumas nuo miško ribos	2 km	Besiveisiantys vakariniai vapsvaėdžiai naudoja dideles, iki kelių kilometrų aplink lizdavietes esančias buveines. „Natura 2000“ teritorijos artima aplinka laikomas plotas, esantis 2 km atstumu nuo miško ribos. Šiame plote siekiama išvengti maitinimosi buveinių praradimo ir/ar blogėjimo, grėsmės individų mirtingumui.